

Godbiter

Kort og godt om IT-produkter og -teknologier vi finner spesielt interessante – smått og stort, gratis eller kommersielt. Nykommere på markedet og produkter vi har testet eller evaluert blir prioritert i den forbindelse, ved siden av produkter relatert til artikler i denne eller tidligere utgaver.

Plone: Gratis dokumentportal med ambisjoner

Navnet gir assosiasjoner i retning av plommer eller kloning, og ingen har gitt oss noen god forklaring på hvor navnet egentlig kommer fra. Det samme kan det være. Navnet er ikke årsaken til at Plone vekker interesse. Det er derimot egenskapene. I en flora av portal- og CMS-systemer som har dukket opp i løpet av de siste to årene, fremhever Plone seg som et svært så spennende alternativ – uansett hva eller hvem vi sammenligner med. Plone har imponert oss tilstrekkelig til at vi i Team Mellvik har valgt nettopp dette produktet som basis for vår nye Web-tjeneste, som er under utvikling i disse dager og blir tilgjengelig om noen måneder.

Som vi påpekte i gjennomgangen av portaler og CMS-teknologi i forrige utgave, har enhver organisasjon behov for et slikt verktøy – for intern bruk og i mange tilfeller for generell informasjonsformidling utad. Det handler om dokumentstyring, utveksling av dokumenter og spredning av informasjon. Samtidig – og som mange positivt eller smertelig har oppdaget, har introduksjonen av et slikt verktøy betydelige konsekvenser for organisasjonen. Nye verktøy og nye muligheter forandrer måten vi tenker og arbeider på, og organisasjoner som tar utfordringen på alvor, sørger for å planlegge og forberede disse forandringene i stedet for å la dem komme som en overraskelse og utvikle seg tilfeldig i etterkant.

Plone har alle de egenskapene vi i den nevnte CMS-artikkelen understreket som viktige: Maler, STYLESHEETS, metadata-kontroll, støtte for roller, fleksibel aksesskontroll, ryddige grensesnitt mot omverden, sofistikerte redigeringsmuligheter og ubegrensede tilpasningsmuligheter. Mens det ikke var noe krav fra vår side, er det slett ingen ulempe at Plone også er Open Source, at det er fundamentert på et velrenommert rammeverk – portalverktøyet Zope, og at lokal ekspertise er tilgjengelig. Og sist, men ikke minst: Plones foretrukne plattform er Linux, med Mac og andre Unix-plattformer på en god andreplass. At Windows også er en akseptabel plattform, spilte ingen rolle for oss, men er naturligvis et generelt pluss. Årsaken til at Windows kommer nederst på listen, har ifølge ekspertisen ikke med stabilitet eller tilgjengelighet å gjøre, men det faktum at effektiviteten av tekniske årsaker er vesentlig dårligere.

Plone er et omfattende og komplekst system som kan konfigureres og forandres praktisk talt uten grenser. Det kan nedlastes ferdig pakket for den plattform vi ønsker, og installasjon fordrer minimal kompetanse. Systemet som dermed kan settes i drift, er det utviklerne kaller et 'community system', tilpasset et generelt tenkt behov for en portal der brukere med felles interesser kan utveksle informasjon, dokumenter og andre objekter. Fra dette utgangspunktet kan Plone tilpasses et vidt spekter av behov – fra ren dokumentformidling til komplekse kommersielle portaler. www.plone.org viser hvordan standard-konfigurasjonen ser ut og hvilken funksjonalitet den har, mens www.ibas.com, (norske IBAS as), www.creditmunicipal.fr (Crédit Municipal de Paris) og www.jpl.nasa.gov (NASA, Jet Propulsion Laboratory) er glimrende eksempler på produktets tilpasningsdyktighet.

At Plone er enkelt å installere og lett å komme i gang med, betyr ikke at produktet er trivielt å skreddersy til et gitt formål. For relativt enkle behov er det riktignok mulig å komme langt med standard-systemet og én av Plone-bøkene som er kommet på markedet i løpet av det siste året.⁶ Mer omfattende skreddersøm krever ekspertise – internt eller innleid, på linje med andre alternativer på markedet.

Plone er ikke lenger noen nykommer, og har forlengst lagt bak seg barnesykdommene. Zope må ta en del av æren for dette – sammen med et meget aktivt utviklingsmiljø og store, profesjonelle kunde/brukermiljøer. Et annet modenhetstegn er tilgang til ekspertise i markedet – ikke minst i Norge.

I kjølvannet av modenhet og utbredelse kommer dokumentasjon og praktiske eksempler. Plones sentrale web-tjener (www.plone.org) har et stort bibliotek av praktiske veiledninger å by på, og en omfattende oversikt over tilgjengelige 'add-ons' med oppgavespesifikk funksjonalitet. Utvalget er 3-sifret og dekker blant annet fotoalbum, blogger, webmail-klienter, kalenderløsninger, handelsløsninger (handlevogn etc.) og så videre.

Plone er sammensatt av 'byggekluser' som gjør det enkelt å fjerne, legge til og flytte objekter og 'portlets'. Det underliggende programmeringsspråket er Python, som har over 15 års fartstid i markedet, stor utbredelse, og som – i likhet med resten av systemet – er Open Source-basert. Python er objektorientert, har sterke teksthåndteringsfunksjoner og mange fellestrekk med Perl, TCL og Java. Med Python som fundament blir Plone et ekstremt fleksibelt system, der det i realiteten ikke finnes andre grenser for hva som kan implementeres enn programmererens fantasi og tilgjengelige ressurser. Eksemplene vi nevnte ovenfor gir gode demonstrasjoner på dette, og Mellvik-Rapportens nye web-tjeneste vil – om noen måneder – føye seg til rekken.

Plone inkluderer sin egen web-tjener, hvilket er effektivt i utviklingssammenheng, men som ikke egner seg i 'produksjon'. Av effektivitetshensyn blir det anbefalt å sette en vanlig web-tjener foran en Plone-portal. Dynamikken i løsningen gjør generering og levering av web-sider til en relativt tung prosess, noe cache-mekanismene i en vanlig web-tjener avhjelper.

Plone har egenskaper som er sammenlignbare med mange av de beste kommersielle løsningene på markedet, og bør være kandidat for evaluering i de fleste portal-prosjekter. Produktet kan fungere på egen hånd eller sammen med en overliggende eller sideordnet portal. Plone er et usedvanlig spennende bekjentskap og et glimrende eksempel på hva Open Source kan levere i dagens marked.

Små bokser, store egenskaper

Nei, vi tenker ikke på verken bærbare PCer, mobiltelefoner eller PDAs, men på rutere – de unnselige boksene som kobler millioner av brukere til Internettet. Om de er aldri så små, utfører disse små datamaskinene – hvorav et voksende antall overraskende nok kjører Linux (se side 25) – kontinuerlige mirakler i en stadig mer ugjestmild virkelighet: Adressekonvertering, innholdsfiltrering, kryptering, trafikkdirigering (ruting), innkapsling og så videre – oppgaver som ville

⁶ Vi har brukt og kan anbefale "Plone Management Essentials" – ISBN 0-672-32687-6 og "The Definitive Guide to Plone" – ISBN 1-59059-329-4.

fått 90-tallets kostbare 20-kilos ruter-monstre til å knele. For 500-1.200 kroner får vi produkter for privat- og SOHO-markedet som stadig imponerer oss med funksjoner og hastighet som for kort tid siden hørte hjemme i profesjonelle produkter med en helt annen pris.

Samtidig er det stor forskjell mellom leverandørene også i dette segmentet. At de i mange tilfeller benytter en rekke av de samme komponentene internt, gjemmes effektivt av ulik programvare, prioriteringer og markedsorientering. Vi har i løpet av det siste halve året stiftet bekjentskap med en håndfull av disse leverandørene og produktene, og observerer klare forskjeller og dermed preferanser i segmentet. Hver leverandør har riktignok en rekke produkter, og det er ikke mulig å dra alle under en kam. På den andre siden har produkter og produktfamilier tallrike fellestrekk – som gjenspeiler leverandørens prioriteringer. Her er noen av våre observasjoner:

Sparklan er et typisk konsumentprodukt med fokus på pris i stedet for funksjonalitet – og bærer preg av dette. Svak dokumentasjon og liten fleksibilitet sørger for at produktene har lite å gjøre i SOHO- (SMALL OFFICE, HOME OFFICE) sammenheng.

Linksys er en størrelse i dette segmentet, og en leverandør vi har gjort mange positive erfaringer med de siste årene. Imidlertid synes Linksys å ha stagnert på rutersiden etter at Cisco overtok selskapet. Produktene i den lave enden av skalaen har fornyet seg lite i forhold til konkurrentene de siste 2 årene. Observasjonen er overraskende fordi det ikke finnes overlapping mellom Linksys og Cisco i dette segmentet. Videre er dokumentasjonen svak, mens fleksibilitet og ytelse havner midt på treet. Web-grensesnittet for konfigurering er OK, men heller ikke mer. Det bærer preg av alder på flere av produktene. Prisene er på den andre siden svært så konkurransedyktige.

Erfaringene – sammen med observasjoner av hvordan Linksys' produktspekter utvikler seg – gjør det nærliggende å konkludere med at selskapet er på vei over til andre jaktmarker, der underholdning (TV, musikk, video) og IP-telefoni står sentralt.

SMC stiller bak Linksys som merkevare, men har passert konkurrenten med hensyn til funksjonalitet. Web-grensesnittet for konfigurering er et strå bedre enn Linksys, mens dokumentasjonen er lite å skrive hjem om. Effektiv hastighet er i de fleste sammenhenger OK, og VPN-funksjonaliteten over middels – om enn komplisert å konfigurere og plaget av den svake dokumentasjonen.

Zyxel er det mest interessante bekjentskapet i segmentet. Ikke bare har selskapet et produktspekter som kan måle seg med hvem som helst, de har også produkt-dokumentasjon som får alt annet vi har vært borti til å blekne. Dokumentasjonen er i utgangspunktet grundig og gir dessuten teknologisk bakgrunnsinformasjon for en rekke av funksjonene som gjør det mulig for interesserte å ikke bare forstå valgmulighetene, men hvorfor det ene kan være bedre enn det andre. Funksjonaliteten er imponerende og konfigureringsgrensesnittet best i klassen – ikke minst fordi produktene i tillegg til web-grensesnittet har tegnbasert konfigurering og overvåking. Her har de fleste konkurrenter noe å strekke seg etter.

På den trådløse siden har vi stiftet grundig bekjentskap med **Apples Airport Extreme** og **Airport Express** i løpet av 2004. Produktene ligger i en prisklasse over konkurrentene i konsumentmarkedet, og er sære i den forstand at de for-

drer et eget program (tilgjengelig for Windows og Mac) for konfigurasjon og styring. Dette gir Apple mulighet til å strømlinjeforme grensesnittet i større grad enn hva som er mulig på en nettleter, hvilket utvilsomt er en fordel for ukyndige brukere, og det motsatte for profesjonelle.

Funksjonelt er produktene overlegne, som de bør være til den prisen. Automatisk ROAMING, WPA, 802.1x, 802.11g og så videre, fungerer som ventet og er relativt enkle å sette i drift. Vekten på enkelhet fører imidlertid i noen sammenhenger til begrensede valgmuligheter, hvilket igjen kan være negativt i profesjonelle sammenhenger. Dette gjelder for eksempel brannmur, NAT og såkalt PORT FORWARDING. Produktene er ideelle for konsumentmarkedet og gir valuta for pengene gjennom enkelhet, pålitelighet og stabilitet. ■

[Velkommen til grundigere produktgjennomganger og -evalueringer på vår nye web-tjeneste etter påske.]